

TELEVIZNÍ OBRAZOVÁ TECHNIKA NÁZVOSLOVÍ

ČSN 34 5115

Телевизионная видеотехника. Терминология Technique d'image de télévision. Terminologie
Television video technique. Terminology Fernsehvideotechnik. Terminologie

Tato norma stanoví základní české a slovenské názvosloví televizní obrazové techniky a nejdůležitější názvy z obrazové techniky programové televize.

Ze souvisejících oborů (optika, kolorimetrie, vysílačová technika apod.) byly do této normy zařazeny pouze nejdůležitější pojmy a především pojmy specificky televizní. Protože terminologie magnetického záznamu obrazu je samostatně podrobně zpracována ve státní normě ČSN 34 5117/1978, byla do kapitoly 7 z uvedené normy vybrána pouze základní aktualizovaná terminologie. Norma se omezuje jen na obrazovou techniku, z oboru zvukové techniky je uvedeno jen několik základních pojmů, které bezprostředně souvisejí s pojmy obrazové techniky. Názvoslovná norma zvukové techniky, která bude také zahrnovat problematiku rozhlasu, bude zpracována samostatně. Rovněž se předpokládá, že na tuto základní normu obrazové techniky naváží v budoucnosti speciální terminologické normy jako televizní spotřební elektronika, televizní vysílačová technika apod.

Názvy jsou uvedeny v českém a slovenském jazyce, definice v českém jazyce. Názvy v cizích jazycích (v pořadí ruský, anglický a německý) jsou připojeny pouze pro informaci a mají sloužit jako praktická pomůcka, nikoli jako názvoslovná norma. Synonymní názvy jsou odděleny středníkem - české a slovenské názvy uvedené na prvním místě se doporučuje užívat přednostně. Část názvu uvedenou v kulatých závorkách je možno při zkráceném vyjadřování nebo při opakovaném použití v textu vynechat. Názvy označené v definicích polotučnou sazbu jsou v této normě uvedeny jako samostatná hesla (definované pojmy).

Norma je doplněna abecedními rejstříky ve všech uvedených jazycích.

Poznámka k rejstříkům

Názvy tvořené několika slovy jsou zásadně řazeny podle substantiva, v anglickém a německém rejstříku podle určujícího substantiva (tj. podle slova, které v názvu plní funkci substantiva - příklad viz dále). Slova, která jsou v přirozeném pořádku slov umístěna před substantivem, jsou v rejstříku uvedena za substantivem a jsou od něho oddělena čárkou (tzv. inverze přirozeného pořádku slov) - příklad: zvláštní plošné svítidlo je uvedeno v rejstříku jako "svítidlo, zvláštní plošné". V angličtině a němčině se někdy v názvu vyskytují kromě určujícího substantiva ještě další substantiva, která však mají význam adjektiva - příklad: channel code; určujícím substantivem je code a channel má funkci adjektiva, proto v rejstříku je název uveden jako "code, channel". Při opakování určujícího substantiva v dalších názvech v rejstříku je toto substantivum nahrazeno znaménkem " ~ " (tilda). V němčině se vyskytují názvy, ve kterých je určující substantivum až na posledním místě složeného slova. I v tomto případě je název zařazen v rejstříku podle určujícího substantiva, které je od další části názvu odděleno středníkem, při několikaslovném názvu se event, použije i inverze - příklad: magnetische Videosignalaufzeichnung - v tomto případě určujícím substantivem je Aufzeichnung a v rejstříku je název uveden jako "Aufzeichnung; Videosignal ~, magnetische". Pro usnadnění práce s anglickým a německým rejstříkem jsou tam některé ustálené několikaslovné názvy uvedeny kromě toho také v přirozeném pořádku slov. Odkazy jsou označeny písmenem s. (see, siehe).

Nahrazuje ČSN 34 5115 z 31. 12. 1953

Účinnost od: 1. 10. 1992

23406

ČSN 34 5115

Poznámka k názvům s poloprefixem videoPod pojmem video se rozumí:

- a) soubor elektronických (televizních) prostředků používaných ke snímání, záznamu, uchování a reprodukci audiovizuálních pořadů určených pro menší skupiny diváků ke splnění jejich individuálních zájmů z hlediska časového a programového, nezávisle na veřejně šířených programech,
- b) audiovizuální prostředek používající zařízení podle bodu a).

Televizní technika se dnes uplatňuje ve třech oblastech:

1. v oblasti programové televize (oblast profesionální),
2. v oblasti televize v uzavřeném okruhu (oblast převážně institucionální),
3. v oblasti individuální, částečně institucionální.

Složené termíny s poloprefixem video- se objevují především v posledně jmenované oblasti, tj. v oblasti individuální, částečně institucionální, kde vznikly názvy např. videocentrum, videoklub, videokavárna, videoklip apod., a řadu těchto již vžitých názvů by bylo možno jen krkolomně a násilně nahradit jinými termíny. Proto se doporučuje připustit v této oblasti složené termíny s poloprefixem video- ve větší míře, ale přece jen s určitým omezením, a to na technické prostředky a na názvy bezprostředně spojené s výrobou programů a jejich předváděním. V budoucnu by měla pro tuto oblast vzniknout samostatná názvoslovná norma.

V oblasti televize v uzavřeném okruhu a programové televize - a té se týká tato názvoslovná norma - se doporučuje omezit používání složených názvů s poloprefixem video- jen na několik nutných termínů, především s ohledem na vhodnost zachování stejného názvu pro pojmy stejného obsahu (videopásek, videokazeta, videomagnetofon, videotéka), dále videofrekvence a videofrekvenční; zásadně se však doporučuje v této oblasti dávat přednost dvouslovným názvům s adjektivem obrazový nebo televizní.

Členění normy

str.

1. Obecné pojmy.....	3
2. Signály v televizi.....	12
3. Televizní optika a kolorimetrie.....	21
4. Snímání a reprodukce obrazu.....	31
5. Zpracování obrazových signálů a televizní technologie.....	45

6. Technická kvalita obrazu.....	54
7. Záznam obrazu v televizi.....	63
8. Přenos signálů v televizi.....	71
9. Digitální televizní obrazová technika.....	83
9. 1 Obecné pojmy digitální techniky.....	83
9. 2 Kódování a dekódování v digitální televizi.....	92
9. 3 Obvody a zařízení v digitální televizi.....	96
9. 4 Digitální záznam a přenos.....	100
Klasifikační schéma "Signály v televizi"	105
Abecední rejstříky.....	106
Český rejstřík.....	106
Slovenský rejstřík.....	114
Ruský rejstřík.....	122
Anglický rejstřík.....	130
Německý rejstřík.....	138
Dodatek.....	146